

$$\sqrt{\frac{(x^2 - y^4)(3z^2 + 2x - y^2)}{a^2 + b^3}}$$

Mokšliukė

$$= (a^2 + b^2 + x^2 + y^2)(x^3 - b^2)$$

Nuo mokšliukės
iki modelio...

$$\frac{x^3 - y^2}{\sqrt{2}} = 2$$

$$\frac{x^3 - y^2}{\sqrt{2}} = 2$$

HOLLY SMALE

Alma littera

Aš – Harieta Maners, mokslukė.

Žinau, kad esu mokslukė, nes ką tik pažiūrėjau žodyne. Padėjau po varnelę prie visų požymių, kuriuos atpažinau, ir, pasirodo, man viskas tinka. Tenka pripažinti, tai anokia staugmena. Jau vien tai, kad prie lovos turiu pasidėjusi žodyną, šį tą pasako. Greta guli ir Gamtos istorijos muziejaus pieštukas bei liniuotė, kad galėčiau tvarkingai pasibraukti įdomius straipsnius.

A, ir dar raudonu žymikliu ant mokyklinės kuprinės kišenės išvedžiotas žodis MOKSLIUKĖ. Jis atsirado vakar.

Akivaizdu, ne pati užsirašiau. Jei būčiau nusprendusi gaudinti savo turtą, būčiau pasirinkusi taiklią citatą iš geros knygos arba kokį nors nedaugeliui žinomą faktą. Ir jau tikrai nebūčiau rašiusi raudonai. Būčiau rašiusi juodai arba mėlynai, o gal žaliai. Nesu raudonos gerbėja, nors ji – ilgiausia žmogaus akies matoma šviesos banga.

Būsiu jums visiškai atvira: nė nežinau, kas nusprendė apipaišyti mano kuprinę – nors tam tikrų įtarimų turiu, – tik galiu pasakyti, kad raštas beveik neįskaitomas. Aiškiai nesiklausė per anglų kalbos pamoką aną savaitę, kai buvo aiškinama, kad rašysena – labai svarbus saviraiškos būdas. Ir tai visai neblogai, nes, jei rasčiau panašios spalvos rašiklį, gal pavyktų iš

K padaryti R, iš SL – K. Galėčiau vaizduoti, jog čia užuomina apie mano plaukų spalvą ar silpnybę morkoms.

Šiaip jau labiau mėgstu kopūstus, bet kitiems nereikia to žinoti.

Kad ir kaip ten būtų, esmė tokia: kadangi mano kuprinė, anoniminis terliotojas ir žodynas aiškiai sutaria, man belieka pritarti, kad aš – mokslukė.

Ar žinote, kad senais laikais šiuo žodžiu* buvo vadinamas karnavalo aktorius, kuris per savo vaidinimą nukąsdavo galvą gyvai vištai, gyvatei ar šikšnosparniui?

Na, matot. Tik mokslukas gali žinoti tokį dalyką.

Manau, šitai vadinama gyvenimo ironija.

* Mokslukė – angl. *geek*.

2

Dabar, kai jau žinote kas aš, jums smalsu, kur esu ir ką veikiu, tiesa? Veikėjas, veiksmas ir vieta – tokios turi būti pasakojimo sudedamosios dalys. Perskaičiau tai knygoje „Sudedamosios pasakojimo dalys“, parašytoje žmogaus, kol kas neparašiusio nė vieno pasakojimo, bet kuo puikiausiai žinančio, kaip tai padarys, kai galų gale tam ateis laikas.

Taigi.

Dabar gruodis, aš guliu lovoje – apsikamšiusi gal tuzinu antklodžių – ir stengiuosi bent kiek sušilti. Visai nenoriu jūsų jaudinti, bet, regis, būsiu susirgusi. Rankos šaltos ir drėgnos, suka pilvą, ir aš *kur kas* blyškesnė, nei buvau prieš dešimt minučių. Be to, yra šis tas, ko neapibūdinsi niekaip kitaip, tik... *bėrimu* ant veido. Raudoni spuogeliai bet kaip, anaip tol ne simetriškai, pabirę ant skruostų ir kaktos. Vienas didelis iššoko ant smakro. Ir dar vienas prie kairės ausies.

Dar kartą pasižiūriu į rankinį veidrodėlį ant staliuko prie lovos ir garsiai garsiai atsidūstu. Jokių abejonių – rimtai susirgau. Būtų nedora šią pavojingą infekciją skleisti kitoms, veikiausiai ne tokioms atsparioms imuninėms sistemoms. Turiu su šia liga kovoti pati viena.

Visą dieną. Iš namų nė nosies nekišiu.

Šnarpšdama kiek pasimuistau po antklodėmis ir pasižiūriu į laikrodį ant sienos priešais (labai išradinga: visi skaičiai nupiešti apačioje, lyg būtų ten sukritę, bet tai reiškia, kad, kai skubu, tenka nuspėti, kiek valandų). Paskui užsimerkiu ir mintyse skaičiuoju:

10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2...

Tada, kaip visada, lyg pagal komandą durys atsilapoja, ir kambarys sprogtas: jį užpildo plaukai, rankinė, paltas ir rankos. Lyg kokia mergaitiška bomba. Ir štai, tarsi mostelėjus stebuklinga punktualumo lazdele, – Nata.

Nata – jūsų žiniai – mano geriausia draugė, mudvi tobulai sutariame, lyg turėtume vienas smegenis, gimstant pasidalijusias į dvi dalis. Arba (labiau tikėtina) dvejas smegenis, persipynusias netrukus po gimimo. Mudvi susiejome tik penkerių, taigi, suprantama, kalbu metaforiškai, antraip abi būtume nebegyvos.

Bandau pasakyti štai ką: mudvi artimos. Mes derame. Esame viena. Esame lyg tobula sąmonės tėkmė, kurios nedrumsčia jokie nesutarimai. Nepriekaištinga sinergija. Lyg du delfinai, kurie Jūrų muziejuje sutartinai iššoka ir paduoda vienas kitam kamuolį.

Taigi Nata įžengia į kambarį, pažvelgia į mane, tada įsisprendžia į šonus.

– Labas rytas, – sukvarčiu iš po patalų ir imu siaubingai kosėti. Žmogus kosėdamas išstumia orą 60-ies mylių per valandą greičiu, o man (nesigiriant), manyčiau, pavyko pasiekti mažiausiai 65-ių ar 70-ies mylių per valandą greitį.

– Net negalvok, – subara Nata.

Nustoju kosėti ir pažvelgiu į ją kuo plačiausiomis, ničnieko nesuprantančiomis akimis.

– Mmm? – sumykiu nekaltai. Ir vėl sukosėju.

– Aš rimtai. Nė nedirsk apie tai galvoti.

Neturiu supratimo, apie ką ji čia. Matyt, nuo pakilusios temperatūros smegenys ištino.

– Nata, – pralemenu, užsimerkiu ir prispaudžiu delną prie galvos. Iš manęs telikęs šešėlis. Kevalas. – Turiu prastų naujienų.

Pramerkiu vieną akį ir paskersakioju. Nata tebestovi jįsprendusi.

– Leisk, atspėsiu, – ištaria sausai. – Susirgai.

Šypteliu silpnai, bet narsiai: kaip Džeinė šypteli Lizi „Puikybėje ir prietaruose“, kai stipriai peršalusi negali pakilti iš lovos, bet vis tiek nepraranda dvasios.

– Puikiai mane pažįsti, – sakau meiliai. – Lyg mąstytytume viena galva, Nata.

– O tu iš jos išsikraustei, jei manai, kad neišvilksiu tavęs už kojų iš lovos, – pareiškia Nata ir prieina arčiau. – Be to, noriu atgauti savo lūpdažį, – priduria.

Atsikrenkščiu.

– Lūpdažį?

– Tą, kuriuo nusitaškavai visą veidą.

Prasižioju ir užsičiaupiu.

– Čia ne lūpdažis, – lemenu. – Čia pavojinga infekcija.

– Ta tavo pavojinga infekcija, Harieta, labai žvilga. Labai tiks prie mano naujų batų.

Įsirausiu giliau į patalus ir dabar tematyti mano akys.

– Infekcijos mūsų laikais labai pažengusios, – pareiškiu kuo oriau. – Kartais jos ryškiai atspindi šviesą.

– Aukso dulkelėmis?

Maištingai kilsteliu smakrą.

– Kartais.

Nata trukteli nosį ir užverčia akis.

– Kurgi. O tavo veidas gamina talko miltelius, ar ne?

Tuoj pauostau. *O tu šūdeli cukruotas.*

– Ligonius reikia laikyti sausai, – pareiškiu kuo ramiau-siai. – Nuo drėgmės bakterija gali vystytis toliau.

Nata vėl atsidūsta.

– Harieta, lipk iš lovos.

– Bet...

– Lipk iš lovos.

– Nata, aš...

– Tučtuojau.

Su siaubu pažvelgiu į patalus.

– Bet aš nepasirengusi! Aš su pižama!

Pasirengiu paskutiniam beviltiškam bandymui.

– Nata, – prabyly, keičiu taktiką ir nutaisau rimtą, išmintin-gą balsą: – Tu nesupranti. Kaip jausies, jeigu suklydai? Kaip gyvensi toliau? Gal aš *mirštu*.

– Tiesą sakant, tu teisi, – nesiginčija Nata ir prieina dar porą žingsnių. – Tau tai gresia. Aš tuoj tave nudėsiu, Harieta Maners. Ir jeigu taip nutiks, kuo puikiausiai gyvensiu toliau. O dabar lipk iš lovos, apgavike tu!

Ir, nespėjus man nieko padaryti, Nata staiga puola prie manęs ir nutraukia anklodes.

Tyla.

– O, *Harieta*, – galiausiai liūdnei, o drauge triumfuodama ištaria Nata.

Nes guliu lovoje visiškai apsirengusi ir su batais. Vienoje rankoje talko miltelių dėžutė, kitoje – ryškiai raudonas lūpdažis.

3

Ką gi, truputį pamelavau.

Tiesą sakant, pamelavau dukart.

Abipusė harmonija mudviejų su Nata anaip tol nesieja. Mes tikrai artimos ir tikrai visą laiką būname drauge, netgi dieviname viena kitą, tačiau dabar, kai beveik suaugome, pasitaiko *akimirky*, kai mudviejų interesai ir pomėgiai truputytį nesutampa.

Arba – ką čia slėpti – nesutampa visiškai.

Tai, savaime aišku, nekliudo mums ir toliau būti neišskiriamomis draugėmis. Mes – Geriausios Draugės, nes dažnai prajuokiname viena kitą – taip smarkiai, kad kartą ji pro nosį išpurškė apelsinų sultis (ant balto savo mamos kilimo – labai greitai juokai baigėsi). Ir dar todėl, kad aš prisimenu, kaip ji šešerių prisiusiojo ant baleto salės grindų. Ir dar todėl, kad tik Nata žino, kad spintoje turiu prisiklijavusi dinozauro plakatą.

Tačiau per pastaruosius porą metų buvo *smulkmenyčių*, kai mudviejų norai ir poreikiai... truputį nesutapo. Štai kodėl aš galbūt ir pasakiau, kad šįryt jaučiuosi prasčiau, negu jaučiausi iš tikrųjų, – tik truputį prasčiau.

O jaučiausi, tiesą pasakius, puikiai.

Tai štai kodėl Nata niurna ant manęs, kai lekiam į mokyklinį autobusą kiek kojose neša.

– Žinai, – sako, dvyliktą kartą sustojusi manęs palaukti, – aną savaitę dėl tavęs žiūrėjau tą *kvailą* dokumentinį filmą apie Rusijos revoliuciją, jis truko gal keturis šimtus valandų. Tai dabar tu galėtum pasinaudoti proga ir bent jau pažintiniais tikslais pažvelgti į tekstilę iš arti, kaip vartotoja.

– *Parduotuvės*, – supūškavau, spausdama šonus, kad tie nenukristų. – Tai vadinama vaikščiojimu po parduotuves.

– Ant skrajutės ne taip parašyta. Tai mokyklinė ekskursija – bus kas nors švietėjiško.

– Ne, – zirziu. – Nebus. – Nata vėl stabteli, kad ją prisivyčiau. – Tai apsipirkimas.

Tiesą sakant, viską suprantu. Mes vykstame į Birminghamo madų parodą. Taip vadinasi veikiausiai todėl, kad ten rodomi drabužiai. Birminghame. Paskui bus galima jų nusipirkti. Ir parsivežti namo.

O tai ir yra apsipirkimas.

– Bus smagu, – sako Nata, vėl atsiplėšusi kelis metrus į priekį. – Harieta, ten yra visko. Visko, ko širdis geidžia.

– Tikrai? – išspaudžiu taip kandžiai, kaip tik sugebu, mat dabar skuodžiu kiek kojose neša, ir kvėpavimas virsta švokštimu. – Ar ten yra triceratopso kaukolė?

– ...Ne.

– Ar yra natūralaus dydžio pirmojo į orą pakilusio lėktuvo modelis?

– ...Veikiausiai ne.

– Ir ar ten yra Džono Dono* rankraštis ir baltos pirštinaitės, kad būtų galima jį pačiupinėti?

Nata susimąsto.

– Vargiai, – pripažįsta.

– Taigi ten nėra *visko*, ko širdis trokšta, ar ne?

Kai pripuolam prie autobuso durų, aš visiškai be kvapo. Nesuprantu: abi nubėgom tą patį atstumą, abi išnaudojom tiek pat energijos. Aš visu centimetru už Natą žemesnė, taigi man judant tuo pačiu (vidutiniu) greičiu tenka pernešti mažesnį svorį. Kūno kultūros pamokų turim vienodai. Ir vis dėlto – nepaisant fizikos dėsnų, – aš lekuoju raudona kaip burokas, o Nata vos raustelėjo ir tebekvėpuoja per nosį.

Kartais iš mokslo jokios naudos.

Nata supanikavusi ima daužyti į autobuso duris. Dėl mano puikių aktorinių gabumų mes vėluojam, – ir atrodo, kad klasė išvažiuos be mūsų.

– Harieta, – meta Nata, kai durys, lyg bučiuodamosi, ima skleisti į čiulpimą panašius garsus, – carą Nikolajų II 1917 metais nuvertė Leninas.

Sumirkčioju iš nuostabos.

– Taip, – pritariu. – Nuvertė.

– Ir tu manai, kad man tai rūpi? To net nėra egzamino programoje. Man *nereikia* to žinoti. Taigi dabar tavo eilė išsirinkti batelius ir dėl manęs paaikčioti, paokčioti, nes Džoja prisivalgė krevečių, o krevetėms ji alergiška, taigi ji susirgo ir

* John Donne (1572–1631) – anglų poetas.

negali važiuoti, o aš nesėdėsiu autobuse viena penkias valandas. Supratai?

Nata giliai atsikvepia, ir aš susigėdusi nudelbiu akis. Aš savanaudė, baisi savanaudė. Ir žvilgu – rankos tviska nuo aukso dulkelių.

– Supratau, – sakau tyliai. – Nata, aš atsiprašau.

– Atleidžiu. – Autobuso durys pagaliau atsidaro. – Dabar lipk į autobusą ir vieną niekingą dieną apsimesk, kad tau nors truputėlį, nors mažumėlę rūpi mada.

– Gerai, – ištariu dar tyliau.

Nes – jei kartais dar nesupratote, – tai yra pagrindinis mudviejų skirtumas: man mada nerūpi.